

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

ПОРАДНИК

щодо підготовки та проходження акредитації освітніх програм

ПІДГОТОВКА ДО АКРЕДИТАЦІЇ

ЗВО

Попереднє самооцінювання відповідно до критеріїв акредитації

Повідомлення про намір акредитувати освітню програму (до 1 серпня)

Національне агентство

Помісячний розклад акредитацій

ЗВО

Необхідні документи:

- 1 Затверджена освітня програма та навчальний план за цією програмою;
- 2 Заповнена форма самооцінювання освітньої програми відповідно до критеріїв та документи, що підтверджують наведені у ній відомості;
ЗАПОВНЮЄТЬСЯ САМОСТІЙНО У КАБІНЕТІ БЕЗ УЧАСТІ АГЕНТСТВА І/ЧИ СЕКРЕТАРІАТУ
- 3 Рецензії та відгуки роботодавців (за наявності).

АГЕНТСТВО

- 1 Засідання Національного агентства - приймає рішення щодо акредитації;
- 2 Секретаріат:
  - супроводжує процес акредитації;
  - надає доступ до електронної платформи;
  - супроводжує фінансову документацію;
  - веде акредитаційну справу;
  - супроводжує роботу експертів під час виїзної акредитації.
- 3 Галузева експертна рада - готує висновки та рекомендації для засідання Національного агентства.

Договір про проведення акредитації

Процес акредитації розпочинається з подання закладом вищої освіти заяви до Національного агентства в період, вказаний у помісячному плані та відповідно до договору.

Обов'язковими умовами для акредитації є відповідність освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією освітньою програмою таким критеріям:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.
2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.
3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.
4. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Рекомендації:

1. Передбачити вивчення у нормативній частині ОП дисциплін що є фундаментальними для ОП.
2. Подальша активізація співпраці з роботодавцями над формуванням ОП щодо формування відповідного блоку вибіркових дисциплін.

3. Більш ретельно опрацювати питання врахування позитивних сторін аналогічних вітчизняних та іноземних ОП.
4. Унікальність ОП не дозволяє випускникові програми бути конкурентоспроможним на ринку праці за межами регіону.
5. Зміст ОП дублює перелік ПРН освітнього стандарту та не містить ПРН, що могли б відобразити унікальність та специфіку програми.
6. При аналізі логіко-структурної схеми матриці було помічено, що не всі ПРН досягаються у повній мірі.
7. Раціонально запровадити практику присвоєння професійної кваліфікації.
8. При формулюванні цілей ОП розробникам слід робити акцент на особливості програми.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).
2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.
3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.
5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.
6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям.
7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).
8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.
9. Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Рекомендації:

1. У програмах першого курсу варто прибрати дисципліни за вибором .
2. Доцільно включити фізичне виховання у блок дисциплін за вибором студента.
3. Розробити систему обліку і зарахування результатів неформальної освіти.

4. Привести у відповідність співвідношення аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС навчальних планів.
5. Невідповідність ПК ОП та ПРН ОП.
6. Невідповідність обсягів(кредитів) навчальних дисциплін за ОП (навчальним планом) та робочими програмами дисциплін.
7. Мають місце дублювання тем різних дисциплін.
8. Не всі дисципліни та практики у структурно-логічних схемах ОП логічно пов'язані.
9. Відсутнє документальне відображення форм і методів викладання, які забезпечують володіння соціальними навичками .Для дієвого формування конкретних навичок soft skills доцільніше виділити окремий предмет, бажано-на початку навчання за ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти.
2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.
3. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

4. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Рекомендації:

1. Відсутність системи і механізмів врахування результатів участі студентів і викладачів у програмах неформальної освіти.

2. При вступі, за рахунок зниження вагових коефіцієнтів на конкурсні предмети ЗВО завідомо не мотивує абітурієнтів до покращення своїх знань з дисциплін, що є фаховими для спеціальності.

3. Рекомендується розробити чіткі процедури й механізми врахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти.

4. Впроваджувати практику довгострокової академічної мобільності здобувачів вищої освіти.

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Рекомендації:

1. У робочих програмах мало використовується посилань на сучасні інформаційні джерела, у тому числі іноземні.

2. Рекомендується узгодити змістовне наповнення фахових дисциплін з метою уникнення дублювання і повторення навчальних тематик, фрагментальності отриманих знань.

3. Запровадити систематичний моніторинг окремих освітніх компонентів.

4. Недостатньо розвинена міжнародна співпраця.

5. Закордонна практика здобувачів не відповідає цілям ОП і визначеним ПРН.

6. Ввести викладання окремих фахових дисциплін іноземною мовою, що дозволить закріпити отримані навички та вміння з іноземної мови.

7. Посилити публікаційну активність викладачів у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами, а також активізувати їх залучення до міжнародних стажувань.

8.3 метою підвищення результативності рекомендується переглянути підходи й методи вивчення іноземної мови здобувачами і НПП.

9. Включити у силабуси посилання не тільки на навчальну літературу а також і на наукові статті. Це буде сприяти формуванню наукового і критичного мислення здобувачів.

10. Підвищити дієвий механізм зацікавленості студентів до участі у науково-дослідній роботі.

11. Розширити географію участі здобувачів у конференціях, наукових конкурсах.

12. Посилити роботу із розвинення системи академічної мобільності здобувачів вищої освіти та НПП.

13. Спрямувати роботу на отримання міжнародних дослідницьких грантів.

14. Залучати здобувачів вищої освіти до міжнародних проектів університету .

15. Викладачі приділяють недостатньо уваги щодо оновлення змісту навчальних дисциплін на основі наукових досягнень, в тому числі міжнародних.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для

окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої

програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Рекомендації:

1. Удосконалити процедуру складання іспиту з метою підвищення об'єктивності оцінювання шляхом залучення додаткових екзаменаторів, анонімної перевірки екзаменаційних робіт або інших прийомів.

2. Привести п.6 Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ та інші документи, що регламентують освітній процес у відповідність Довіднику користувача: Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, а саме замінити механічне

переведення оцінок у шкалу ECTS на таблицю статистичного розподілу оцінок, поставлених в межах ОП.

3. Привести у відповідність один одному Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей студентів ТДАТУ за КМСОНП та Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю з дисциплін.

4. Перевірка на плагіат відбувається за допомогою неліцензійної російської програми Etxt, котра не може забезпечити достовірного результату. Рекомендується придбати відповідне програмне забезпечення пошуку плагіату українських виробників і організувати централізовану уніфіковану процедуру перевірки кваліфікаційних робіт.

5. При проведенні опитувань біля 10% студентів зазначили, що в тій чи іншій мірі відчували прояви дискримінації. Група експертів рекомендує запровадити практику обговорення фактів дискримінації на засіданнях рад факультетів та кафедр, та відпрацювати заходи упередження проявів дискримінації.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Рекомендації:

1. Провідним викладачам варто підвищувати індекс цитувань своїх робіт у наукометричних базах даних.

2. Рекомендується результати навчання викладачів у Школі професійної майстерності зараховувати як підвищення кваліфікації (неформальна освіта) з описом ПРН та нарахуванням кредитів ЄКТС.

3. Рекомендується активізувати участь викладачів у міжнародній діяльності (поданні заявок на грантові конкурси та програми, зовнішня академічна мобільність).

4. Рекомендовано звернути увагу на посилення вивчення викладачами іноземної мови для можливості отримання сертифікату рівня B2, збільшення кількісних і якісних показників наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз даних.

5. При проходженні підвищення кваліфікації дотримуватися відповідності викладача навчальній дисципліні.

6. Запровадити практику викладання дисциплін за ОП іноземною мовою.

7. Стимулювати саморозвиток викладачів через участь в семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, інших формах здобуття неформальної освіти.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.
2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.
3. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси.
4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.
5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою.
6. Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Рекомендації:

- 1.Рекомендовано постійно оновлювати бібліотечний фонд навчальною та науковою літературою, періодичними виданнями.
- 2.Посилання на інформаційні ресурси в програмах навчальних дисциплін потребують деталізації.
- 3.Потребує подальшого удосконалення питання доступності приміщень для здобувачів вищої освіти з особливими потребами.
- 4.Умови проживання здобувачів освіти у гуртожитках потребують покращення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.
2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.
3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.
4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.
5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Рекомендації:

1. У положенні про освітні програми ТДАТУ немає позиції щодо ініціативи здобувачів ВО як стейкхолдерів у питанні модернізації ОП, в той час, як оновлення ОП може відбуватися з ініціативи здобувачів ОП.

2. В університеті систематично проводяться анкетування всіх груп стейкхолдерів, але результати деяких опитувань не доступні на сайті ЗВО.

3. В окремих випадках система внутрішнього забезпечення якості освіти не дозволяє виявити в процесі моніторингу недоліки ОП, особливо на рівні гаранта. За результатами фінальної зустрічі керівництвом ЗВО було запропоновано розділяти функції гаранта ОП та завідувача кафедри, що б давало можливість гаранту в більшій мірі зосередитися на питаннях ОП.

4. Недостатній контроль якості внутрішніх документів (зокрема навчально-методичного забезпечення дисциплін), що забезпечують реалізацію освітнього процесу за ОП.

5. У Положенні про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці вказано: «2.4. Рішення про перезарахування навчальних дисциплін приймається за таких умов...якщо при порівнянні навчального плану спеціальності (

освітньої програми) та вищезазначених документів інших ЗВО назви навчальних дисциплін ідентичні або мають незначну стилістичну різницю». Це твердження не є вірним, тому що дисципліни з однією назвою можуть мати різні навчальні плани. ЗВО має порівнювати результати навчання, але не назви дисциплін.

6.Згідно Положення про оцінювання знань студентів у пункті 4.10 вказано, що « Студентам, які без поважних причин, пропустили ряд занять і не опанували вчасно відповідну дисципліну в повному обсязі, після умови виконання вимог п.3.4, п.4.9 призначається інший термін проведення ПМК з дозволу декана факультету. Максимальна загальна оцінка в цьому випадку за ПМК і змістовий модуль, яка виставляється студенту, не може перевищувати оцінку «Е». Отже, дане твердження суперечить ESG пункт1.3., в якому сказано, що запровадження студентоцентрованого навчання і викладання є таким, що уможливорює гнучкі навчальні траєкторії; підтримує відчуття автономності того, хто навчається, водночас забезпечуючи йому відповідний супровід і підтримку з боку викладача. Доцільно було б прибрати дані обмеження у Положенні.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Цей критерій застосовується з урахуванням вимог та обмежень щодо оприлюднення інформації з обмеженим доступом, встановлених законодавством.

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Рекомендації:

1.Забезпечити своєчасне оприлюднення на офіційному веб-сайті точної та достовірної інформації про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

2.Потрібно створити окрему сторінку на сайті університету для відгуків, пропозицій та зауважень заінтересованих осіб. Для того щоб це було не частиною опитування, а повноцінною окремою публічною сторінкою.

3.Англомовна версія сайту університету не є інформативна і потребує вдосконалення.